

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ПОРУШЕННІ
ФУНКЦІЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ**

галузь знань 22 „Охорона здоров'я”

Спеціальність 227 „Фізична терапія та ерготерапія”

факультет фізичної терапії та ерготерапії,
факультет післядипломної та заочної освіти

рівень освіти: бакалавр

Навчальна програма з дисципліни «КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ПОРУШЕННІ ФУНКЦІЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ» для студентів за спеціальністю 227 Фізична терапія та ерготерапії

VІІІ с. (денна форма навчання), X с. (заочна форма навчання)

Розробник: доцент, канд. наук фіз. виховання ы спорту Крук Б. Р.
Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від “2”вересня 2020 року № 1
Завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії

(підпис)

(Ціж Л.М..)
(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>22 охорона здоров'я</u>	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>227 фізична терапія та ерготерапія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	5-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		8-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		22 год.	18 год.
		Практичні	
		28 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		100 год.	122 год.
		Вид контролю: Іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

для заочної форми навчання – 1/5,8

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ПОРУШЕННІ ФУНКЦІЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ» є набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок про основи та закономірності менеджменту фізичної терапії хворих з даною нозологією.

Завдання: завданнями вивчення дисципліни «КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ПОРУШЕННІ ФУНКЦІЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ» є отримання студентом навиків по обстеженню хворих з ураженням нервової системи (ГПМК, ХСМТ), аналіз якого дозволить скласти індивідуальну програму фізичної реабілітації, провести індивідуальне заняття з пацієнтом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: загальні основи медичної і фізичної терапії для осіб з ГПМК та ХСМТ

вміти: обґрунтувати застосування тих чи інших засобів фізичної реабілітації для профілактики виникнення ускладнень, відновлення порушених функцій, адаптації до неповносправності пацієнтів з ГПМК, та ХСМТ.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особливості кровопостачання головного мозку. Етіологія та патогенез гострих порушень мозкового кровообігу. Особливості реабілітаційного обстеження осіб з ГПМК.

Тема 1. Кровопостачання головного мозку Гострі порушення мозкового кровообігу

1. Кровопостачання головного мозку
2. Статистика;
3. Чинники ризику:
4. Класифікація гострих порушень мозкового кровообігу;
5. Перехідні порушення мозкового кровообігу

Тема 2 . Стійкі порушення мозкового кровообігу – інсульти

1. Види інсультів.
2. Геморагічні інсульти
3. Причини виникнення
4. Види геморагічних інсультів
5. Локалізація
6. Клініка

Тема 3. Ішемічні інсульти. Наслідки перенесеного інсульту

1. Причини виникнення ішемічного інсульту.
2. Види
3. Локалізація
4. Наслідки перенесеного інсульту

Тема 4. Особливості обстеження хворих з наслідками ГПМК

1. Складові реабілітаційного обстеження
2. Категорії і цілі реабілітаційного обстеження.
3. Складові психічного статусу пацієнтів з гострими порушеннями мозкового кровообігу.
4. Локалізація уражень черепно-мозкових нервів.
5. Обстеження і визначення порушень
6. Обстеження амплітуди рухів в уражених кінцівках.
7. Обстеження тону м'язів. Види тону, компоненти, взаємозв'язок між тоном м'язів і руховими розладами.
8. Клінічні інструменти (6 хв. тест, Моторний контроль вертикалізації, Функціональне досягання, Ходьба у 4-х квадратах, Ходьба 10 метрів)

Змістовий модуль 2. Фізіологія та анатомія спинного мозку. Етіологія та патогенез хребетно-спинномозкової травми. Особливості реабілітаційного обстеження осіб з ХСМТ.

Тема 5. Фізіологія та анатомія спинного мозку. Етіологія і патогенез порушення провідності спинного мозку

1. Біла та сіра речовина, провідні шляхи.
2. Рівні пошкодження хребта та спинного мозку (кістковий та неврологічний),
3. Неврологічна шкала пошкодження спинного мозку ASIA,

4. Шкала основних м'язів та рівень їх іннервації основні синдроми пошкодження спинного мозку

Тема 6. Організація надання допомоги при травмі хребта.

1. Імобілізація та транспортування, ведення потерпілого у відділенні невідкладної допомоги,
2. Медичне лікування (консервативне, хірургічне),
3. Шийні комірці (жорсткі, м'які, філадельфійські), зовнішні корсети (торако – люмбально – сакральний та люмбально – сакральний),
4. Основні виміри пацієнта при підборі зовнішнього корсету.

Тема 7. Ускладнення при пошкодженні спинного мозку

1. Профілактика відлежін
2. Функція зовнішнього дихання при пошкодженні спинного мозку.
3. Контрактури, анкілози, осифікати.
4. Спастичність та підвищення тонусу
5. Типи порушення роботи сечового міхура.
6. Ускладнення при порушенні роботі кишківника..

Тема 8. Особливості обстеження осіб з ХСМТ

1. Тестування сили м'язів (використовуючи мануальне м'язове тестування),
2. Вимірювання амплітуди руху (гоніометрія),
3. Тестування мобільності (шкали мобільності COVS),
4. Неврологічне обстеження
5. Тестування чутливості,
6. Тестування рефлексів, тонусу м'язів.

Змістовий модуль 3. Особливості фізичної терапії осіб з ГПМК і ХСМТ

Тема 9. Фізична реабілітація хворих з гострими порушеннями мозкового кровообігу

1. Визначення фізичної реабілітації.
2. Принципи фізичної реабілітації.
3. Прогностичні фактори відновлення;
4. Цілі фізичної реабілітації.
5. Вимоги до реабілітаційних занять
6. Протипокази до занять фізичної реабілітації.
7. Вказівки до занять фізичної реабілітації.

Тема 10. Особливості фізичної терапії осіб з ХСМТ

1. Практичні навички переміщень хворих з ураженням спинного мозку,
2. Пасивні рухи та техніка їх виконання. Загальні правила виконання пасивних рухів та їх особливості при пошкодженні спинного мозку техніка виконання пасивних рухів.
3. Описова техніка основних побутових вмінь та навичок, фактори які впливають на набуття навичок мобільності.

Тема 11. Особливості навчання техніки ходьби осіб з ХСМТ і ГПМК.

1. Навчання основним навикам ходьби.
2. Фактори від яких залежить ходьба, переваги ходьби,
3. Неврологічні рівні у порівнянні з потенційною можливістю ходьби.
4. Ортопедичне обладнання, яке застосовується для ходьби при пошкодженні спинного мозку..

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Особливості кровопостачання головного мозку. Етіологія та патогенез ГПМК. Особливості реабілітаційного обстеження осіб з ГПМК.								
Тема 1. Кровопостачання головного мозку Гострі порушення мозкового кровообігу	11	2	1	8	11	1		10
Тема 2 . Стійкі порушення мозкового кровообігу – інсульти.	11	2	1	8	11	1		10
Тема 3. Ішемічні інсульти. Наслідки перенесеного інсульту.	11	2	1	8	12	2		10
Тема 4. Особливості обстеження хворих з наслідками ГПМК.	9	2	1	6	12	2	2	8
<i>Разом – зм. Модуль1</i>	42	8	4	30	46	6	2	38
Змістовий модуль 2. Фізіологія та анатомія спинного мозку. Етіологія та патогенез хребтно-спинномозкової травми. Особливості реабілітаційного обстеження осіб з ХСМТ.								
Тема 5. Фізіологія та анатомія спинного мозку. Етіологія і патогенез порушення провідності спинного мозку	11	2	1	8	11	1		10
Тема 6. Організація надання допомоги при травмі хребта.	11	2	1	8	11	1		10
Тема 7. Ускладнення при пошкодженні спинного мозку.	11	2	1	8	12	2		10
Тема 8. Особливості обстеження осіб з ХСМТ.	9	2	1	6	12	2	2	8
<i>Разом – зм. Модуль2</i>	42	8	4	30	46	6	2	38
Змістовий модуль 3. Особливості фізичної терапії осіб з ГПМК і ХСМТ								
Тема 9. Фізична реабілітація хворих з гострими порушеннями мозкового кровообігу.	27	2	10	15	25	2	3	20
Тема 10. Особливості фізичної терапії осіб з ХСМТ.	25	2	8	15	23	2	3	18
Тема 11. Особливості навчання техніки ходьби осіб з ХСМТ і ГПМК.	14	2	2	10	10	2		8
<i>Разом – зм. Модуль3</i>	66	6	20	40	58	6	6	46

Теми практичних занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Кровопостачання головного мозку	1
2	Стійкі порушення мозкового кровообігу – інсульти.	1
3	Ішемічні інсульти. Наслідки перенесеного інсульту	1
4	Реабілітаційне обстеження хворих з ГПМК	1
5	Реабілітаційні втручання хворих з ГПМК	10
6	Етіологія і патогенез порушення провідності спинного мозку	1
7	Ускладнення при пошкодженні спинного мозку.	1
8	Особливості обстеження осіб з ХСМТ.	2
9	Реабілітаційне втручання хворих з СМТ	8
10	Особливості навчання техніки ходьби осіб з ХСМТ і ГПМК	10
	Всього	28

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Кровопостачання головного мозку	8
2	Стійкі порушення мозкового кровообігу – інсульти.	8
3	Ішемічні інсульти. Наслідки перенесеного інсульту	8
4	Реабілітаційне обстеження хворих з ГПМК	6
5	Реабілітаційні втручання хворих з ГПМК	8
6	Етіологія і патогенез порушення провідності спинного мозку	8
7	Ускладнення при пошкодженні спинного мозку.	8
8	Особливості обстеження осіб з ХСМТ.	6
	Фізична реабілітація хворих з гострими порушеннями мозкового кровообігу.	15
9	Реабілітаційне втручання хворих з СМТ	15
10	Особливості навчання техніки ходьби осіб з ХСМТ і ГПМК	10
	Всього	100

11. Методи контролю

Контроль засвоєння матеріалу включає поточний контроль (контрольні роботи за трьома змістовими модулями: 15+15+20 балів — разом за семестр 50 балів; іспит — 50 балів (VIII семестр). Сумарна оцінка за семестр виставляється за 100-бальною шкалою.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3		50	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			T11
15				15				20				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни.
2. Робоча навчальна програма дисципліни.
3. Методичні розробки до практичних занять.
4. Методичні розробки для забезпечення самостійної роботи студентів.
5. Мультимедійні презентації до лекційного курсу.

Рекомендована література

Основна:

1. Білянський О. Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту : метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. - Дрогобич : Відродження, 2007. - 137 с. - ISBN 978-966-538-184-6
2. Епифанов В. А. Реабилитация больных, перенесших инсульт/ В.А. Епифанов. – Москва: МЕДпресс-инфом, 2006. 256 с.: ил.
3. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповноосправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : навч. посіб. / Богдан Крук, Олександр Куц. - Львів : Українські технології, 2006. - 135 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/10397>
4. Кобелев С. Фізична реабілітація осіб з травмою грудного та поперекового відділів хребта і спинного мозку : метод. посіб. для студ. ВНЗ фіз. профілю / Степан Кобелев. - Львів : ПП Сорока, 2005. - 88 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/9399>
5. Рокошевська В. Фізична реабілітація хворих після перенесеного мозкового геморагічного інсульту в умовах стаціонару : метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фізкульт. профілю / Віра Рокошевська. - Львів, 2010. - 93 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/8000>
6. Реабилитация неврологических больных / А.С. Кадыков, Л.А. Черникова, Н.В. Шапаронов. – Москва : МЕДпресс-информ, 2008. - 560
7. Susan V. O'Sullivan, Thomas J. Schmit. Physical rehabilitation: assessment and treatment. – 4th ed. – 2002. – 1053 p.
8. Шевага В.М. Неврологічні прояви захворювань судин головного мозку, їх діагностика та лікування: Курс вибраних лекцій. – Львів, 1998. – 43с
9. Шевага В. М. Травма хребта та спинного мозку : курс вибраних лекцій. – Львів 1996. – 8 ст.

Допоміжна:

1. Белова А. Н. Щепетова О. Н. Шкалы, тесты и опросники в физической реабилитации. – Москва : Антидор, 2002. – С. 53–55.
2. Виленский Б.С. Инсульт: профилактика, диагностика, лечение. – Санкт-Петербург : Искусство России, 1999. – 336 с.
3. Гергіль О. Використання шкали spinal cord independence measure (SCIM) для оцінювання рівня незалежності осіб з хребетно-спинномозковою травмою / Олег Гергіль, Богдан Крук // Молода спортивна наука України : зб. тез доп. / за заг. ред. Євгена Приступи. – Львів, 2017. – Вип. 21, т. 3. – С. 86. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7984>
4. Гэлли Р. Л., Спай Д. У., Симон Р. Р. Неотложная ортопедия. Позвоночник: Пер. с англ. – Москва : Медицина, 1995. – 432 с.: ил
5. Демиденко Т.Д. Реабилитация при цереброваскулярной патологии. – Ленинград : Медицина, 1989. – 208с.:ил
6. Дмитрук М. Типові порушення функції ходьби в осіб після перенесеного мозкового інсульту / Михайло Дмитрук, Віра Рокошевська // Молода спортивна наука України : зб. тез доп. / за заг. ред. Євгена Приступи. - Львів, 2017. – Вип. 21, т. 3. – С. 87. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7985>
7. Кадыков А.С. Ранняя реабилитация больных с нарушениями мозгового кровообращения// Журнал неврологии и психиатрии. – 1997. – № 1. – С. 12 – 19

8. Качесов В. А. Основы интенсивной реабилитации. Травма позвоночника и спинного мозга. – Санкт-Петербург : ЭЛБИ-СПб, 2003. – 128 с.
9. Крищонас А.Й., Савыцкас Р.Ю., Гуденайте Р.В., Палубинскас М.Б. Осложнения, влияющие на эффективность реабилитации в раннем периоде церебрального инсульта // Инсульт. – 2002. – №5. С. 56 – 60.
10. Коритко З. Медико-біологічні основи рухової активності : навч. посіб. / Зоряна Коритко. – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2020. – 223 с.
11. Крук Б. Р. Влияние экспериментальной методики физической реабилитации на состояние мышечной системы у лиц с травмой шейного отдела при условиях совершенствования построения реабилитационного процесса / Крук Б. Р., Гунц В. Д. // Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта, 2007, 7.
12. Крук Б. Р. Визначення вихідного рівня показників рухової функції осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу в післяопераційний період / Крук Б. Р. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту: зб. наук. праць/за ред. СС Єрмакова. 2004(15):70-4.
13. Крук Б. Вплив експериментальної методики фізичної реабілітації на стан респіраторної системи в осіб із хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу хребта / Богдан Крук // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. - Львів, 2005. - Вип. 9 , т. 2. - С. 37 - 42.
14. Крук Б. Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Збірник наукових праць. Ч. II., Випуск 3. – Рівне : Редакційно-видавничий центр Міжнародного університету "РЕГІ" імені академіка Степана Дем'янчука, 2003. – С. 161–165.
15. Крук Б. Особливості організації процесу фізичної реабілітації осіб із хребетно-спинномозковою травмою в умовах стаціонару / Крук Б. // Спортивна наука України. – 2015. - № 2. – С. 17–21.
16. Крук Б. Р. Реабілітаційна картка обстеження осіб з ураженням хребта та спинного мозку : для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Крук Б. Р. – Львів, 2019. – 15 с.
17. Крук Б. Рекомендації щодо використання вправ, спрямованих на розвиток сили м'язів, у фізичній реабілітації осіб із хребетно-спинномозковою травмою / Богдан Крук // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. - Львів, 2004. - Вип. 8, т. 2. - С. 202-205.
18. Крук Б. Р. Термінологічний та понятійний апарат, класифікація, етіологія та статистика / Крук Б. Р. – Львів, 2019. – 11 с.
19. Крук Б. Р. Фізична терапія при черепно-мозковій травмі : лекція для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Крук Б. Р. – Львів, 2019. – 9 с.
20. Крук Б. Характеристика осіб, залучених до фізичної реабілітації з наслідками гострої спинно-мозкової травми у шийному відділі хребта / Богдан Крук // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. - Львів, 2003. - Вип. 7 , т. 1. - С. 292 - 294.
21. Куцериб Т. Спинний мозок. Провідні шляхи // Анатомія з основами морфології : навч. посіб.-практ. – Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020. – С. 128–136.
22. Куцериб Т. Черепні та спинномозкові нерви / Т. Куцериб, М. Гриньків, Ф. Музика // Анатомія з основами морфології : навч. посіб.-практ. – Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020. – С.149–157.
23. Лікувальна фізична культура при захворюваннях нервової системи : а нот. бібліогр. показч. / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2016. – 18 с.
24. Медико-біологічні основи фізичної терапії, ерготерапії ("Нормальна анатомія" та "Нормальна фізіологія") : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Станіслав Крась, Софія Масєвська, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2019. – 146 с.
25. Музика Ф. В. Анатомія людини : навч. посіб. / Ф. В. Музика, М. Я. Гриньків., Т. М. Куцериб – Львів : ЛДУФК, 2014. – 360 с.

26. Мухін В.М., Фізична реабілітація : підруч. для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. – Київ : Олімпійська література, 2000. – с.
27. Основні засади післяінсультної реабілітації. – Львів : Стрім, 2002. №3. С.4 – 33
28. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації. Перекл. з англ. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2002. – 325 с.
29. Паснок О. С. Гострі порушення мозкового кровообігу за ішемічним та геморагічним типом : лекція / Паснок О. С. – Львів, 2019. – 6 с.
30. Паснок О. С. Загальні відомості про нервову систему : лекція для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Паснок О. С. – Львів, 2019. – 6 с.
31. Паснок О. С. Клінічні ознаки хреботно спинномозкової травми : лекція для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Паснок О. С. – Львів, 2019. – 6 с.
32. Паснок О. С. Рефлекторно-рухова сфера нервової системи : лекція для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Паснок О. С. – Львів, 2019. – 9 с.
33. Паснок О. С. Черепно-мозкова травма : лекція для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Паснок О. С. – Львів, 2019. – 6 с.
34. Паснок О. С. Чутливість. Порушення чутливості : лекція для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Паснок О. С. – Львів, 2019. – 18 с.
35. Попов С. Н. Физическая реабилитация : учеб. для академий и институтов физической культуры. – Ростов на Дону : Феникс, 1999 – 608 с.
36. Рокошевська В. Застосування моделі міжнародної класифікації функціонування (МКФ) у фізичній терапії осіб після перенесеного мозкового інсульту / Віра Рокошевська, Богдан Крук // Сучасні тенденції у практиці й освіті з фізичної терапії : тези доп. Міжнар. наук. семінару. - Львів, 2016. - С. 50-52.
37. Росолянка Н. Клінічні тести для визначення стану рівноваги та координації в осіб із неврологічним дефіцитом / Наталія Росолянка // Фізична активність, здоров'я і спорт. - 2018. - № 1 (31). - С. 37-44.
38. Реабилитация больных с постинсультными параличами и парезами. Метод. рекомендации. – Москва, 1976 – 103 с.
39. Свістельник І. Фізична реабілітація : анот. бібліогр. покажч. / Ірина Свістельник. – Київ : Кондор, 2012. – 1162 с.
40. Теория и методика физического воспитания /под ред. Т. Ю. Круцевич . – Киев : Олімпійська література, 2002. Т. 2. – 253с.
41. Триумфов А. В. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – 4-е изд. – Ленинград : Медгиз, 1959. – 276 с., ил.
42. Частота травми голови та обличчя залежно від виду спорту, механізм та профілактика / Є. Н. Приступа [та ін.] // Клінічна хірургія. – 2017. – № 10 (906). – С. 70–73.
43. Ярош О.А., Нервові хвороби: Пер. з рос./ Ярош О.А Криворучко І. Ф., - Київ : Вища школа, 1993. – 487 с.
44. Dmytruk M. B. Algorithm for selecting clinical instruments for the assessment of walking function in post-stroke patients / Dmytruk Mykhailo Bogdanovych, Rokoshevska Vira Viktorivna // Journal of Physical Education and Sport. - 2019. - Vol. 19, is. 1. - P. 710-715.
45. Hammell K. W. Spinal Cord Injury Rehabilitation // Chapman & Holl – 1995. 61 – 65s.
46. Palmer M. L., Toms J. E. Manual For Functional Training // F.A. Davis Company. – 1992. 12 – 13s.
47. Jaillard A., Cornu E., Durieux P., Moulin T., Boutitim F., Jess K.R., Hommel M. Hemmorrhagic transformation in ischemic strokes. The MPST-E Study // Stroke, 1999. - 30, № 7 – С. 7 – 19.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
2. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>

3. Крук Б. Особливості організації процесу фізичної реабілітації осіб із хребетно-спинномозковою травмою в умовах стаціонару [Електронний ресурс] / Богдан Крук // Спортивна наука України. – 2015. – № 2. – С. 17–21. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/9696>
4. Фізична реабілітація. Фізична терапія : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2019. – 145 с.
5. Фізична реабілітація у фізичному вихованні та спорті : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 66 с.